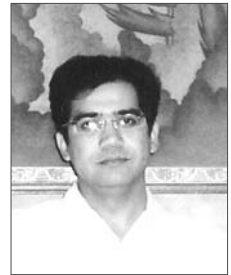

حرفی از هزار... با صاحب‌دان

حمید ضرابی

(مدیر مسئول و سردبیر)

hmzarabi@parsimail.com

وقتی موج دریا فاجعه آفرید

آلمان که بیش از هزار تن از اتباعش در این حادثه مفقود شده اند، از مردم خواست تا بخشی از یک صد میلیون یورویی را که معمولاً صرف آتش بازی می کنند به قربانیان اهدا کنند. در نیکوزیا - پایتخت قبرس - نیز جشن سال نو برپا نشد. کشور کانادا نیز بلافاصله برای سهیم شدن در کارهای امداد رسانی اعلام آمادگی کرد و صدراعظم این کشور آقای پال مارتین طی سفر چند روزه از کشورهای زلزله زده بازدید کرد.

مرکز پژوهش های زمین شناسی امریکا، مرکز این زلزله را سواحل جزیره ی سوماترا اندونزی اعلام کرد و این زلزله ۹/۸ ریشتری با ۹ پس لرزه ی شدید و متوالی، پنجمین زلزله ی شدید جهان در قرن اخیر و از سال ۱۹۰۰ م نام گرفت. امواج حاصل از این زلزله دریایی که ارتفاع برخی از آنها تا ۱۰ متر رسیده به ترتیب کشورهای سریلانکا، هند، اندونزی، تایلند و مالزی را با سیل و آب گرفتگی و خسارات بالای جانی و مالی مواجه کرد.

به گفته ی کارشناسان، زلزله همان طوری که در قاره ها در محل گسل رخ می دهد، در کف دریا نیز رخ می دهد. نتیجه ی زلزله های دریایی بزرگ، برخاستن امواج غول آسایی است که باعث تخریب فراوان در ساحل دریا می شود. این امواج را «سونامی» می گویند. این کلمه یک واژه ی جاپانی است به معنای «موج در بندر». در صورت بروز سونامی در اقیانوس های باز، سرعت آنها ممکن است به ۷۰۰ کیلومتر در ساعت برسد و با نزدیک شدن به ساحل ارتفاع آن تا ۳۰ متر افزایش یابد و برخورد چنین موجی غول آسا، سواحل و جزایر را در هم خواهد کوبید. بسیاری از شهرهای حوزه ی اقیانوس آرام به خصوص جاپان و هاوایی دارای سیستم های هشدار دهنده ی تخلیه فوری در صورت بروز سونامی ها هستند. سونامی را می توان توسط مؤسسات لرزه نگاری سراسر جهان پیش بینی کرد و پیشرفت آن را از طریق ماهواره دنبال کرد. اما از این سیستم های پیش بینی در صورت بروز ناگهانی سونامی کاری بر نمی آید که به عنوان نمونه می توان به سونامی حاصل از زمین لرزه ی ۱۲ جولای ۱۹۹۳ اشاره کرد که ساحل جزیره ی هوکایدو جاپان را در هم کوبید و باعث مرگ ۲۰۲ نفر شد.

مسئولین و دست اندر کاران مجله ی آشیان این ضایعه ی بزرگ انسانی و مصیبت عظمی را به جامعه ی بشریت تسلیت گفته، خود را در سوگ از دست رفتگان این حادثه ی شوم شریک می دانند.

اول فیبروری ۲۰۰۵ / ۱۲ / دلو ۱۳۸۳ تورنتو

« دریک لحظه همه چیز به هم ریخت . آب دریا جلو آمد و همه چیز را بلعید. صحنه ی بلعیده شدن زمین با امواج سهمگین دریا، وحشتناک ترین صحنه ای است که در زندگی ام دیده ام.» این مطلب را یک عکاس انگلیسی که برای گذراندن تعطیلات به سریلانکا سفر کرده است می گوید. یک گردشگر استرالیایی نیز که ناظر صحنه بوده است می گوید: « در اتاق نشسته بودم، لرزشی خفیف را حس کردم، به دریا چشم دوختم؛ آب - آرام آرام بالا آمد و ناگهان در مقابل صورتم کوهی از آب دیدم که به داخل اتاقم وارد شد. دیگر چیزی نفهمیدم.»

در آستانه ی سال نو میلادی که میلیون ها انسان مهیای جشن سال نو و کریسمس می شدند ناگهان جهان در سوگی عظیم فرو رفت. زلزله ای به بزرگی ۹/۸ ریشتر در جنوب شرق آسیا، کشورهای حاشیه ی اقیانوس هند را به شدت لرزاند و در فاصله ی چند روز جان صدها هزار (نزدیک به ۳۰۰ هزار) تن را گرفت. گفته می شود بسیاری از قربانیان این حادثه ی عظیم قرن، کودکان بودند که امکان شنا و یا فرار به سوی مناطق مرتفع را نداشته اند.

آیین های حلول سال نو مسیحی در حالی برگزار شد که در بسیاری از کشورهای اروپایی مردم از برپایی مراسم جشن و شادمانی معمول هرساله پرهیز کردند و یاد قربانیان فاجعه ی بزرگ ترین زلزله قرن را گرامی داشتند. در زلزله ی دریایی افزون بر شهروندان آسیایی بسیاری از توریستهای غیر آسیایی نیز جان های خود را از دست دادند که عزای ملی در بسیاری از کشورهای غیر آسیایی را نیز به همراه داشت. کشورهای جهان از مردم خود خواستند از افراط در جشن و سرور پرهیز کنند و یاد قربانیان را گرامی دارند و به فریاد بازماندگان برسند. شماری از کشورهای اروپایی از جمله سویدن، فنلند، ناروی و آلمان روز اول سال ۲۰۰۵ را با پرچم های نیمه برافراشته آغاز کردند. شهرداری پاریس به دور درختان خیابان شانزه لیزه پارچه سیاه کشید تا خاطره ی قربانیان این حادثه گرامی داشته شود.

در هانگ کانگ که مردم ناراضی در آغاز سال نو اعتراضات ضد دولتی برگزار می کنند، احزاب سیاسی راهپیمایی سال نو را لغو نموده و در عوض برای قربانیان به جمع آوری پول پرداختند. در اروپا از جمله در شماری از شهرهای ایتالیا جشن سال نو برگزار نشد. و پاپ ژان پل دوم - رهبر کاتولیک های جهان - ساعاتی پس از وقوع این زلزله آن را یک تراژیدی غم انگیز دانست و اضافه کرد که مراسم کریسمس امسال با این حادثه غم بار همراه شد.